

บทที่ 5

สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องการสังเกตกิจกรรมประจำสัปดาห์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยวิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาการสังเกตกิจกรรมประจำสัปดาห์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6
2. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคในการสังเกตกิจกรรมประจำสัปดาห์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยกลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ซึ่งโรงเรียนเหล่านั้นมีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป ประจำปีการศึกษา 2526 ในแต่ละจังหวัด 7 จังหวัดคือ จังหวัดชลบุรี สระบุรี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ชัยนาท และอุทัยธานี จำนวนทั้งสิ้น 22 โรงเรียน ประชากรทั้งหมด 2,706 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรประกอบด้วยผู้บริหาร 110 คน โดยไม่ต้องสุ่มตัวอย่าง และอาจารย์ 335 คน โดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 445 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) ซึ่งผู้วิจัย ได้สร้างขึ้นเองจากการศึกษา ค้นคว้า เอกสารตำรา และ รายงานการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการวัดประชาสัมพันธ์ ในหน่วยงานของรัฐกับการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา แล้ว เสนอให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจแก้ไขครั้งหนึ่งก่อน เสร็จแล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แก้ไขแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 8 ท่าน เพื่อตรวจสอบความแม่นยำในเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำคำถามมา ปรับปรุงแก้ไข จากนั้นได้นำแบบสอบถามไปทำการทดสอบเบื้องต้นที่โรงเรียนสตรีนครสวรรค์ และโรงเรียนตากสินประชาสรรค์ จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร 10 คน อาจารย์ 20 คน ได้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.95

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่หาความเชื่อมั่นแล้ว ไปขอ ความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยนำแบบสอบถามไปส่งและ ขอรับคืนด้วยตนเอง โดยให้เวลาสำหรับประชากรตอบแบบสอบถามเป็นเวลา 2 สัปดาห์ จำนวน แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งสิ้น 445 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืน 415 ฉบับ และเมื่อตรวจสอบแล้ว เป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 401 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.11

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัธยิมเลขคณิต (Mean หรือ \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการวัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยหรือมัธยิมเลขคณิต (Mean หรือ \bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การคำนวณค่าสถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package for Social Science)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. เพศ ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นชายมากกว่าเพศหญิง คือเป็นชายร้อยละ 82.47 เป็นหญิงร้อยละ 17.53 อาจารย์ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย คือเป็น

หญิงร้อยละ 60.85 เป็นชายร้อยละ 39.15

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มแล้ว ปรากฏว่าเป็นหญิง ร้อยละ 50.37 เป็นชายร้อยละ 49.63

2. อายุ ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 41-50 ปีมากที่สุดมีร้อยละ 52.57 น้อยที่สุดอายุระหว่าง 21-30 ปี มีร้อยละ 3.09 อาจารย์ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 31-40 ปีมากที่สุด คือร้อยละ 42.10 รองลงไปคืออายุ 21-30 ปี มีร้อยละ 41.12 น้อยที่สุดอายุระหว่าง 51-60 ปี มีร้อยละ 2.31

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มที่มีอายุ 31-40 ปี มีมากที่สุด มีร้อยละ 36.91 น้อยที่สุดคืออายุระหว่าง 51-60 ปี มีร้อยละ 7.48

3. วุฒិทางการศึกษา ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามมีวุฒิทางการศึกษาสูงสุดคือ ระดับปริญญาตรีมากที่สุดร้อยละ 83.51 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรีมีร้อยละ 13.40 และต่ำกว่าปริญญาตรีน้อยที่สุดมีร้อยละ 3.09 ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์ มีวุฒิการศึกษาล่าสุดคือ ระดับปริญญาตรีมากที่สุด มีร้อยละ 82.89 น้อยที่สุดคือวุฒิทางการศึกษาลูกกว่าปริญญาตรีมีร้อยละ 3.95

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มมีวุฒิทางการศึกษาลูกสุดคือระดับปริญญาตรี มีร้อยละ 83.05 น้อยที่สุด คือวุฒิการศึกษาลูกกว่าระดับปริญญาตรีมีร้อยละ 6.23

4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บริหารที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งบริหาร ในระยะเวลา 16 ปีขึ้นไปมากที่สุด มีร้อยละ 47.42 น้อยที่สุดคือ ช่วงระยะเวลา 11-15 ปี มีร้อยละ 11.34 อาจารย์ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบันเป็นเวลา 6-10 ปี มากที่สุด มีร้อยละ 43.42 น้อยที่สุดคือช่วงระยะเวลา 11-15 ปี และ 16 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 16.12 เท่ากัน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสองกลุ่มแล้ว ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ 6-10 ปี มีมากที่สุด มีร้อยละ 37.66 น้อยที่สุดคือระยะเวลา 11-15 ปี มีร้อยละ 14.96

ตอนที่ 2 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในเรื่องการสกัดกิจกรรมประจำสัปดาห์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6 โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการสกัดประจำสัปดาห์โรงเรียนซึ่งใช้กิจกรรมต่าง ๆ 6 ประเภทคือ

ก. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรภายในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้วปรากฏว่าค่าดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย $\bar{X}_t = 2.35$

เมื่อพิจารณาค่าแยกกลุ่มตัวอย่างประจำกรพบว่าคุณบริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}_1 = 2.62$) ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}_2 = 2.26$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าได้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 4 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการร่วมกันกำหนดขอบเขตของงานในหน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้ชัดเจน
2. โรงเรียนให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการตรงกับความรู้ ความสามารถ และความต้องการของบุคลากร
3. โรงเรียนได้จัดให้มีช่องทางในการสื่อสาร เพื่อให้บุคลากรได้ทราบความเคลื่อนไหว และเข้าใจอันดีต่อกัน
4. กิจกรรมทางสังคมและวิชาการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ทั้งฝ่ายบริหารและอาจารย์เข้าร่วมกันอย่างพร้อมเพรียง

ส่วนกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายชื่อที่พบว่า อยู่ในระดับน้อย 7 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

5. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ โรงเรียนได้จัดทำในรูปคณะกรรมการโดยมีข้อมูลเป็นหลักฐานอ้างอิง เพื่อให้เกิดความยุติธรรม
6. โรงเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรในด้านวิชาชีพและจรรยาบรรณ
7. โรงเรียนได้จัดให้มีการพบปะสังสรรค์อย่างไม่เป็นทางการในหมู่บุคลากรภายในโรงเรียน
8. โรงเรียนจัดให้มีการประกาศเกียรติคุณ เผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคลากรที่กระทำความดี
9. โรงเรียนจัดให้มีการสนทนากาาร และการกีฬาระหว่างบุคลากรภายในโรงเรียน
10. โรงเรียนได้จัดให้บุคลากรได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาดูงานร่วมกัน
11. โรงเรียนได้ทำการสำรวจข้อมูลและความคิดเห็น ตลอดจนความต้องการของบุคลากร เพื่อนำมาใช้เป็นประโยชน์ต่อการจัดประชาสัมพันธ์

มีข้อนำสัง เกตในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรในโรงเรียน 5 ข้อ คือ ข้อ 3 ข้อ 4 ข้อ 5 ข้อ 6 ข้อ 8 ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ข. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่า ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้วปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก

$$\bar{X}_c = 2.65$$

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}_1 = 2.89$) และอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}_2 = 2.57$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าได้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. โรงเรียนจัดให้มีการปฐมนิเทศนักเรียนใหม่เพื่อให้เข้าใจระเบียบข้อบังคับและวิถีดำเนินชีวิตในโรงเรียน
2. โรงเรียนจัดให้มีคณะกรรมการส่งเสริมและดูแลความประพฤติและรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน
3. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมประกาศหรือจัดป้ายประกาศ เพื่อแจ้งข่าวสารความเคลื่อนไหวให้นักเรียนได้ทราบ
4. สำนักงานธุรการของโรงเรียนจัดให้มีการบริการ และอำนวยความสะดวกแก่นักเรียนที่มาติดต่อ
5. โรงเรียนได้จัดปฐมนิเทศและสร้างความผูกพันให้กับนักเรียนก่อนจบการศึกษา
6. โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่เพื่อบริการด้านสุขภาพอนามัยและสวัสดิการแก่นักเรียน

ส่วนกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่าตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายชื่อที่พบว่าอยู่ในระดับน้อย 7 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

7. โรงเรียนจัดให้มีกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์และลำคคีให้กับนักเรียน
8. โรงเรียนได้เชิญศิษย์เก่ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ ของโรงเรียน
9. โรงเรียนสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมของศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์กันในหมู่ศิษย์เก่าและโรงเรียน
10. โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ศิษย์เก่าที่มาขอความช่วยเหลือต่าง ๆ จากโรงเรียน

11. โรงเรียนประกาศเกียรติคุณยกย่องศิษย์เก่าที่ทำความดีและจารึกเกียรติประวัติ
เผยแพร่ผลงานของศิษย์เก่า

12. โรงเรียนจัดให้มีการสำรวจข้อคิดเห็นและความต้องการของนักเรียนเพื่อเป็น
ข้อมูลในการปฏิบัติงาน

13. โรงเรียนจัดโครงการเพื่อช่วยเหลือศิษย์เก่าที่ประสบปัญหาในด้านต่าง ๆ

มีข้อที่น่าสังเกตในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่า

4 ข้อ คือ ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 9 ข้อ 10 ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ค. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน ตามความคิดเห็นของ
ผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยเฉลี่ยรวมทุกข้ออยู่ในระดับน้อย $\bar{x}_c = 1.94$

เมื่อพิจารณาลำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับน้อย ($\bar{x}_1 = 2.15$, $\bar{x}_2 = 1.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าได้มี
การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย 9 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1. โรงเรียนจัดเจ้าหน้าที่และสถานที่เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ปกครองที่มา
ติดต่อหรือเพื่อทำกิจกรรมของสมาคมผู้ปกครอง

2. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนมาร่วมกิจกรรมในโอกาสพิเศษ
ต่าง ๆ ของโรงเรียน

3. โรงเรียนจัดโครงการร่วมกับผู้ปกครอง เพื่อจัดกิจกรรมต่าง ๆ (เช่น สัปดาห์
การศึกษาและการสนับสนุนการสอบวิชาชีพ หรืองานศิลปวัฒนธรรม)

4. โรงเรียนเชิญผู้ปกครองหรือประชาชนที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นวิทยากร
ของโรงเรียน

5. โรงเรียนส่งข่าวสาร ลดหมายข่าว เพื่อแจ้งความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้า หรือความเปลี่ยนแปลงของโรงเรียน
6. โรงเรียนสัทธิให้โครงการเยี่ยมเยียนผู้ปกครองนักเรียนและชุมชน
7. โรงเรียนสัทธิให้มีการประชุมพบปะสังสรรค์ระหว่างผู้ปกครองและครูของโรงเรียน
8. โรงเรียนได้สำรวจความคิดเห็น ความต้องการ และรวบรวมข้อมูลในด้าน สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองของผู้ปกครองและชุมชน
9. โรงเรียนส่งบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถไปเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน ส่วนกิจกรรมการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสอง ตามรายชื่อที่พบว่าอยู่ในระดับน้อยที่สุดมี 1 ข้อคือ
10. โรงเรียนสัทธิให้มีการสอนหรือฝึกอบรม ส่งเสริมอาชีพให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้ปกครอง และประชาชน

มีข้อที่น่าสังเกตในการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน 2 ข้อคือ ข้อ 1 ข้อ 2 ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ง. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้วปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย $\bar{X}_T = 1.91$

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}_1 = 2.02, \bar{X}_2 = 1.87$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่าได้มีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยทั้ง 10 ข้อ เรียงลำดับดังนี้

1. โรงเรียนเชิญกลุ่มบุคคลและสมาคมมาร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

2. โรงเรียนเชิญผู้มีความรู้ความสามารถของกลุ่มบุคคล สมาคมมา เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน
3. โรงเรียนได้เข้าไปมีส่วนร่วมกับหน่วยงานของราชการ รัฐวิสาหกิจ สมาคม และชมรมต่าง ๆ ของชุมชน (เช่น ทลปช. ลูกเสือชาวบ้าน สโมสรโรตารี ไลออนส์ กลุ่มเกษตรกร ฯลฯ) เพื่อช่วยพัฒนาและสร้าง ความเข้าใจให้กับประชาชน
4. โรงเรียนจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษาเพื่อปรึกษาหารือปัญหา และร่วมกันกำหนดนโยบายของโรงเรียน
5. โรงเรียนบอกรับเป็นสมาชิกวารสารของสมาคมนักวิชาชีพ เพื่อเผยแพร่ให้ความรู้แก่บุคลากร
6. โรงเรียนจัดโครงการให้บุคลากร และนักเรียนไปชมกิจการของกลุ่มบุคคลและสมาคมต่าง ๆ ในชุมชน
7. โรงเรียนจัดทำระบบข้อมูลเกี่ยวกับสมาคม ชมรม และกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน
8. โรงเรียนส่งข่าวสารของโรงเรียนให้คณะกรรมการการศึกษา และสมาคมนักวิชาชีพทราบ เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ
9. โรงเรียนสนับสนุนและจัดส่งบุคลากร เข้าร่วมประชุมกับสมาคมนักวิชาชีพในโอกาสต่าง ๆ
10. โรงเรียนสนับสนุนและจัดให้ครูไปเป็นสมาชิก หรือกรรมการร่วมในสมาคมนักวิชาชีพ
- จ. กิจกรรมนักเรียนและการบริการชุมชนของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่าโดยส่วนรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก $\bar{X}_1 = 2.50$

เมื่อพิจารณาว่าแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ายู่ในระดับมาก ($\bar{X}_2 = 2.66$) ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}_2 = 2.46$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้

1. โรงเรียนคัดเลือกนักศึกษาของโรงเรียนเข้าร่วมการแข่งขันกับโรงเรียนหรือสถาบันอื่น ๆ
2. โรงเรียนคัดเลือกนักเรียนเข้าประกวดผลงานทางวิชาการและแข่งขันในด้านความรู้ความสามารถ
3. โรงเรียนมีนโยบายและจัดทำโครงการกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้กับนักเรียน
4. โรงเรียนเข้าร่วม หรือจัดงานประจำปีและนิทรรศการ เพื่อแสดงผลงานทางวิชาการของโรงเรียน
5. โรงเรียนจัดดนตรีและการแสดง เพื่อร่วมงานที่ชุมชนจัดขึ้นในวันสำคัญ และงานเทศกาลของชุมชน
6. โรงเรียนจัดโครงการให้นักเรียนออกบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน
ส่วนกิจกรรมนักเรียนและการบริการชุมชนตามความคิดเห็นของกลุ่มประจำครตัวอย่าง
ทั้งสองตามรายชื่อที่พบว่ามีอยู่ในระดับน้อย 4 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้
7. โรงเรียนจัดโครงการบริการชุมชน ในด้านอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์ใน
การทำกิจกรรมของประชาชน องค์การสถาบันของรัฐและเอกชน
8. โรงเรียนมีโครงการเผยแพร่กิจกรรมที่ดีเด่นของนักเรียนให้ชุมชนทราบ
9. โรงเรียนมีโครงการฝึกอบรมบุคลากรและนักเรียนเพื่อเป็นผู้นำในการจัดกิจกรรม
10. โรงเรียนจัดให้มีพิธีแจกประกาศนียบัตรและมอบเกียรติบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จ
การศึกษา และแก่นักเรียนหรือบุคคลผู้ทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน

มีข้อนำสังเกตในการจัดกิจกรรมนักเรียนและบริการชุมชน 4 ข้อคือ ข้อ 4 ข้อ 5
ข้อ 6 ข้อ 7 ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก แต่อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

จ. กิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ทั้งสองกลุ่มพบว่า โดยส่วนรวมทุกข้อแล้วปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย $\bar{X}_T = 2.08$

เมื่อพิจารณาจำแนกกลุ่มตัวอย่างประชากรพบว่าผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}_1 = 2.22, \bar{X}_2 = 2.04$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ เรียงตามลำดับดังนี้

1. โรงเรียนได้จัดพิมพ์คู่มือครูและคู่มือนักเรียน เพื่อเป็นแนวปฏิบัติภายในโรงเรียน ให้ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและชุมชนทราบ
2. โรงเรียนได้จัดทำโล่ تذับคุณูปการ เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนไว้เผยแพร่ต่อผู้มาเยี่ยมเยือน (เช่น ลโล่ดี แผนภูมิ เทปบันทึกภาพ ฯลฯ)

ส่วนกิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์ และสื่อมวลชนตามความคิดเห็นของกลุ่มประชากรตัวอย่างทั้งสองตามรายข้อที่พบว่าอยู่ในระดับน้อยมี 4 ข้อ เรียงตามลำดับคือ

3. โรงเรียนจัดทำป้ายประกาศเพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียน และของหน่วยราชการอื่น ๆ ให้แก่ชุมชนได้ทราบ
4. โรงเรียนจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อเผยแพร่ผลงานของโรงเรียนต่อชุมชนและองค์การสถาบันอื่น
5. โรงเรียนให้ความร่วมมือกับสื่อมวลชนของรัฐและเอกชน ในการจัดทำบันทึกหรือเผยแพร่ภาพกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ให้กับชุมชน
6. โรงเรียนจัดทำมีการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชน หรือเชิญสื่อมวลชนมาชมกิจกรรมของโรงเรียน

ส่วนกิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชนตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์พบว่าน้อยที่สุด 1 ข้อ คือ

7. โรงเรียนได้ส่งบทความหรือผลงานดีเด่นของโรงเรียนไปยังสภาการศึกษา โทรทัศน์ และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ เพื่อการเผยแพร่

สรุป เมื่อพิจารณาการวัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 ทั้ง 6 ประเภท ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ เห็นว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเภทเรียงตามลำดับคือ

1. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียนและศิษย์เก่า
2. กิจกรรมนักเรียนและการบริการชุมชน

ส่วนกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนที่ผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามีอยู่ในระดับน้อย

4 ประเภทคือ

3. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรภายในโรงเรียน
4. กิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน
5. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน
6. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคในการวัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการวัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ โดยส่วนรวมทุกข้อ พบว่าอยู่ในระดับน้อย $\bar{X}_t = 2.01$

เมื่อพิจารณาค่าเนกกลุ่มตัวอย่างประชากร พบว่าผู้บริหารและอาจารย์ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X}_1 = 1.95$, $\bar{X}_2 = 2.03$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เห็นว่ามี
ปัญหาอยู่ในระดับน้อยทั้ง 10 ข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้

1. เครื่องมือและวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มีไม่เพียงพอ
2. โรงเรียนขาดการ เก็บและจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชนที่โรงเรียน
ตั้งอยู่ จึงมีอาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์
3. ประชาชนและผู้ปกครองขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน
4. โรงเรียนขาดแคลนในด้านการเงิน เพื่อนำมาจัดกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์
5. ขาดการวางแผนและจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์ขึ้นในโรงเรียน
6. บุคลากรในโรงเรียนขาดความเข้าใจและความสนใจในการจัดกิจกรรม

ประชาสัมพันธ์โรงเรียน

7. โรงเรียนยังไม่ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน
8. โรงเรียนขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์
9. บุคลากรในโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดมนุษยสัมพันธ์อันดีกับคนในชุมชน
10. โรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากแหล่งบริการทางด้านประชาสัมพันธ์ (เช่น
สถานีวิทยุ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น)

11. สมาคมกลุ่มบุคคล และกลุ่มอิทธิพลในชุมชนมุ่งหวังผลประโยชน์ส่วนตัวจนเกิด
ปัญหาการประชาสัมพันธ์

12. โรงเรียนมุ่งประโยชน์ในด้านการหาเงินมากเกินไปจนไม่คำนึงถึงด้านการ
ประชาสัมพันธ์

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยทำให้ทราบข้อมูล ซึ่งจะได้นำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามปรากฏว่า กลุ่มผู้บริหาร เป็นชายมากกว่าหญิง คือเป็นชายร้อยละ 82.47 และมีอายุระหว่าง 41-50 ปี มากที่สุด นับเป็นวัยที่เหมาะสมกับงานบริหารโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีครูและนักเรียนเป็นจำนวนมาก เพราะบุคคลในวัยนี้ เป็นวัยที่ผ่านประสบการณ์มามากและมีความลุ่มลึกเพียงพอที่จะปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี (มานิต ปัตตะแวว 2526 : 71) และสังคมไทยยังเป็นสังคมที่ยกย่อง คนดีมีความสามารถ และมีอาวุโสสูงกว่าตน (ภิญโญ สาร 2516 : 21) ส่วนครูอาจารย์ที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นหญิงมากกว่าชาย และมีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุดคือร้อยละ 42.10 และรองลงไปคืออายุระหว่าง 21-30 ปี ร้อยละ 41.12 ซึ่งนับว่าบุคลากรส่วนมากที่สุดของโรงเรียนมีอายุระหว่าง 21-40 ปี ซึ่งเป็นวัยหนุ่มสาวและก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวจึงมีพลัง และมีความกระตือรือร้นตั้งใจในการปฏิบัติหน้าที่และใฝ่หาความก้าวหน้าสูง ถ้าผู้บริหารโรงเรียนรู้สึกมอบหมายหน้าที่กรงานให้เหมาะสมกับความต้องการกับความสามารถและความถนัด ครูเหล่านี้จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาโรงเรียน (มานิต ปัตตะแวว 2525 : 71) ในด้านคุณวุฒิ ปรกติมาตรฐานมีมากที่สุด ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และน่าจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการศึกษายิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของ พงษ์ หันนาคินทร์ (2524 : 66) ที่ว่า "ถึงแม้ว่าปริญญาจะไม่เป็นเครื่องประกันว่าผู้บริหารผู้นั้นจะสามารถทำงานได้ผลดีก็ตาม แต่ก็ เป็นเครื่องแสดงถึงความสามารถทางสติปัญญาและความรู้ที่จะนำมาประกอบการงานได้พอสมควร" และเมื่อแยกพิจารณาเฉพาะผู้บริหารการศึกษาซึ่งมีวุฒิปริญญาตรีร้อยละ 83.51 รองลงมาคือสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 13.40 แล้วซึ่งนับว่าวุฒิทางการศึกษาของผู้บริหารยังน้อยอยู่มาก ในฐานะที่ผู้บริหารเป็นผู้ที่จะต้องปฏิบัติการกิจวิชาการเป็นงานหลักดังที่ สมิธ และคณะ (Smith and Others 1961 อ้างใน เอกชัย กุศลพันธ์ 2526 : 107) ได้ให้ความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีหน้าที่ในการทำงานแต่ละประเภทคิดเป็นสัดส่วน คืองานวิชาการ 40% ซึ่งนับว่ามากที่สุดกว่างานด้านอื่น สุ่มชาย สุ่มชาย (2524 : 116) ได้วิจัยเรื่องการใช้เวลาในการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขต 11 เมื่อปี 2524 สรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการมีสัดส่วนสูงสุดคือ ร้อยละ 26.81

และบทพวงษ์ บุญจิตราศุขย์ (252 : 39) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะ และ

คุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนด้านหนึ่ง คือ "คุณสมบัติทางด้านวิชาการได้แก่การศึกษาด้านวิชาชีพของผู้บริหาร ความรู้ทั่วไปของผู้บริหาร และประสบการณ์ของผู้บริหาร" ดังนั้นจึงเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารควรจะต้องศึกษาเพิ่มเติมคำสั่งทางการบริหารในระดับสูงขึ้นกว่าระดับปริญญาตรี เพื่อช่วยทำให้เกิดการยอมรับจากบุคลากรของโรงเรียน ซึ่งในอนาคตข้างหน้ามีแนวโน้มว่าบุคลากรส่วนหนึ่งที่เป็นอาจารย์ได้กำลังศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปริญญาตรี ซึ่งสังคมไทยมักจะให้การยอมรับแก่ผู้ที่มิระดับการศึกษาหรือคุณวุฒิสูงดังคำกล่าวของอุทัย บุญประเสริฐ (2521 : 11) ที่ว่า "ในวงราชการไทยปัจจุบันนี้เราได้พบว่าระดับการศึกษาเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการบุกเบิกทางไปสู่การเป็นผู้ว่า วุฒิหรือระดับขั้นทางการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนส่งเสริมบทบาทในฐานะผู้นำเป็นสิ่งที่ยอมรับนับถือในวงราชการทั่วไป" และ นิพนธ์ ศศิธร (2525 : 245-246) ได้กล่าวถึงการยอมรับความเหนือกว่าเพื่อนร่วมงานไว้ว่า "ทัศนคติ ความเคยชิน และพฤติกรรมในการยอมรับนับถือ ความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันในสังคมไทย จะเห็นว่าสังคมไทยไม่ยอมรับผู้ที่อยู่ในระดับเดียวกันมาเป็นหัวหน้า"

ระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน ผู้บริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ที่อยู่ในตำแหน่งระยะเวลา 16 ปี ขึ้นไปมากที่สุด สิ่งนับได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์และผ่านอุปสรรคในการบริหารมาเป็นเวลายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ช่วยบริหารบางโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่อยู่ในโรงเรียนแห่งนั้นนานเกินไป ส่วนครูอาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งปัจจุบัน เป็นเวลา 6-10 ปีมากที่สุดก็เห็นว่าแต่ละคนได้มีประสบการณ์ในการทำงานเป็นเวลานาน แต่สิ่งที่น่าคำนึงถึงคือ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวบุคลากรเหล่านั้นได้รับการพัฒนาจากผู้บริหารหรือไม่ เพราะการปฏิบัติหน้าที่ซ้ำๆ อยู่เสมอหรือเวลาผ่านไปนาน ๆ บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญและความสามารถดีเด่นย่อมจะอ่อนลงเป็นธรรมดา" (ภิญโญ สาร 2516 : 177) จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องพัฒนาบุคลากรภายในโรงเรียน

ตอนที่ 2 ความเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดใหญ่ สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 6 โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงสภาพการติดต่อประชาสัมพันธ์โรงเรียน ซึ่งใช้กิจกรรมต่าง ๆ 6 ประเภท ซึ่งจะได้อภิปรายผลในแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

ก. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรภายในโรงเรียน ผลการวิจัยการ
 สดกิจกรรมด้านนี้โดยส่วนรวมทุกเรื่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ปรากฏว่าอยู่ใน
 ระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.35 ถ้าพิจารณาเฉพาะความคิดเห็นของผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก
 มีค่าเฉลี่ย 2.62 ซึ่งค่าเฉลี่ยนี้ถึงแม้ว่าจะอยู่ในระดับมากแต่ก็ค่อนข้างมาทางน้อย มีกิจกรรมบาง
 เรื่องที่น่าสนใจ ซึ่งผู้บริหารและอาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันโดยเห็นว่ามีการดำเนินการจัด
 กิจกรรมดังกล่าวอยู่ในระดับมากคือ การจัดทำมีคณะกรรมการร่วมกันกำหนดขอบเขตของงานใน
 หน้าที่ของแต่ละฝ่ายไว้ชัดเจน และการให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการตรงกับ
 ความรู้ความสามารถ และความต้องการของบุคลากร การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวของโรงเรียน
 จึงถือเป็นการสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซึ่ง ภิญโญ สาร (2516 : 91) กล่าว
 ว่า "ประสพการณ์ของผู้ปฏิบัติงานที่เกิดจากการทำงานร่วมกันภายในหน่วยงานนั้น ๆ มีความ
 สำคัญและช่วยให้งานสำเร็จได้มาก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมองเห็นความสำคัญของการร่วมมือกัน
 ปฏิบัติงานด้วยดีภายในหน่วยงาน" นอกจากนี้ยังถือว่าทำให้เกิดความภาคภูมิใจและจงรักภักดี
 ต่อหน่วยงานที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบให้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถสนองความต้อง
 การของตนเอง ซึ่งสมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 314) กล่าวว่า "การมอบหมายงานให้เหมาะ
 สัมกับความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน เป็นการจูงใจให้บุคคลมีกำลังใจกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติหน้าที่
 และช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา"

และยังมีกิจกรรมในด้านนี้อีก 5 เรื่อง ที่ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
 แต่อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย คือ การจัดทำมีช่องทางในการสื่อสารเพื่อให้บุคลากรได้
ทราบความเคลื่อนไหวและเข้าใจอันดีต่อกัน การที่กลุ่มประชากรทั้งสองมีความเห็นขัดแย้งกันอาจ
เกิดจากปัญหาช่องทางการสื่อสารซึ่งโรงเรียนจะต้องจัดทำมีช่องทางในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ
เพราะการติดต่อสื่อสารช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานย่อยต่าง ๆ และเป็นองค์ประกอบ
ที่สำคัญที่จะทำให้ช่วยและกำลังใจของคนทำงานดี และมีความเข้าใจดีต่อกัน นพพงษ์ บุญฉัตราดุลย์
 (2525 : 63) ในเรื่องการประเมินผลการปฏิบัติราชการในรูปของคณะกรรมการและการใช้
 ข้อมูลเป็นหลักฐานอ้างอิง ประชากรทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันนั้นโรงเรียนควรจะได้
 พิจารณาใช้เกณฑ์ประเมินอย่างมีระบบ (Systematic Performance Appraisal) หรือ

ระบบประเมินคุณธรรม (Merit Rating) โดยที่กฎเกณฑ์เหล่านั้นจะต้องได้รับการยอมรับใน วัตถุประสงค์และวิธีการจากบุคลากร โดยให้ทุกคนตระหนักว่าการประเมินผลการปฏิบัติงานนั้น ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคลากรและประโยชน์ในการปรับปรุงหน้าที่การงานหรือขึ้นเงินเดือนกรณีพิเศษ เพื่อเป็นผลตอบแทนการปฏิบัติงานของบุคลากร (เอกชัย กี่ลุ่มพันธ์ 2527 : 136)

ส่วนกิจกรรมทางด้านสังคมและวิชาการต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ฝ่ายบริหารและ อาจารย์เข้าร่วมกันอย่างพร้อมเพียงเพียงใดนั้น กลุ่มประชากรทั้งสองมีความคิดเห็นขัดแย้งกัน คือผู้บริหารเห็นว่ามากแต่ครูอาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย อาจเป็นเพราะอาจารย์ไม่มีเวลาที่จะมาเข้าร่วมกิจกรรมหรืออาจจะมีปัญหาทาง เศรษฐกิจที่รัดตัวในปัจจุบันที่ต้องประหยัด หรือใช้ เวลาไปประกอบอาชีพหารายได้ต่างอื่น

การสัดให้มีการประกาศเกียรติคุณและ เผยแพร่ผลงานดีเด่นของบุคลากรที่กระทำความดี ผู้บริหารและอาจารย์มีความคิดเห็นขัดแย้งกัน ผู้บริหารเห็นว่าได้ปฏิบัติมากซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ กำลังใจแก่บุคลากรซึ่งตรงกับความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ที่กล่าวถึงลำดับขั้นความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำถึงสูงไว้ 5 ประการคือ

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย
2. ความต้องการทางด้านความปลอดภัย
3. ความต้องการทางด้านสังคม
4. ความต้องการที่จะได้ยกย่องในสังคม
5. ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จตามความนึกคิดของตน (สัมพันธ์ เกษมสิน

2523 : 305-307)

การสัดกิจกรรมนี้ควรจะทำอย่างสม่ำเสมอ ส่วนการที่อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยนั้นอาจเนื่องมาจากอาจารย์เหล่านั้นยังไม่เคยได้รับการยกย่องหรือมีผลงานดีเด่นที่จะ เผยแพร่ได้ ผู้บริหารจึงควรที่จะส่งเสริมให้อาจารย์ได้สร้างผลงาน และติดตามให้กำลังใจและ ยอมรับในความสำเร็จในผลงานนั้น ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนได้ปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การสำรวจข้อมูล และความคิดเห็นตลอดจนความต้องการของบุคลากร เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสัดประชาสัมพันธ์

เป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารจะต้องจัดทำเพราะถือเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างหนึ่งระหว่างบุคลากรและโรงเรียน "และเป็นการถามตนเองว่าองค์กรของเรามีปัญหาอะไร" วิรัช สิริรัตนกุล (2526 : 216) นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวยังช่วยแก้ปัญหาคัดสินใจของผู้บริหารในการวางแผนบริหารโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายอีกด้วย ปัญหาและอุปสรรคในการตัดสินใจสิ่งหนึ่งคือการขาดข้อมูลและข่าวสารที่จะนำมาประกอบการพิจารณา และวิเคราะห์ในการตัดสินใจสิ่งการ (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2525 : 91) กิจกรรมอีกประการหนึ่งที่โรงเรียนมีโอกาสจะส่งเสริมให้เกิดขึ้นคือ จัดให้บุคลากรได้มีโอกาสไปทัศนศึกษาดูงานร่วมกัน เพราะจะเป็นการส่งเสริมให้บุคลากรได้ใกล้ชิดสนิทสนมและมีความเข้าใจกันดีเพิ่มขึ้น และยังมีส่วนผลได้ในด้านของการนิเทศงานซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาบุคลากรได้อีกด้วย

กล่าวโดยสรุปจากผลการวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีของบุคลากรภายในโรงเรียนโดยส่วนรวมอยู่ในระดับน้อย ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้หาโอกาสส่งเสริมและปรับปรุงการจัดกิจกรรมดังกล่าวให้ดีขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะให้บุคลากรเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ภายนอก เพราะ "การประชาสัมพันธ์ภายนอกที่ดีย่อมอยู่บนรากฐานของการประชาสัมพันธ์ภายในที่ดี" ช่ม ภูมิภาค (2516 : 297)

ข. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างนักเรียนและศิษย์เก่า ผลการวิจัยการจัดกิจกรรมด้านนี้โดย ส่วนรวมทุกเรื่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ปรากฏว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.65 และเมื่อแยกพิจารณาเฉพาะกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มอาจารย์แล้วต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันคืออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหารและอาจารย์ต่างเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมด้านนี้ เพราะสิ่งที่นักเรียนได้รับประสบการณ์จากโรงเรียนจะเป็นรอยประทับใจอยู่ในความรู้สึกของนักเรียน ชุมชนจะพิจารณาโรงเรียนดีหรือไม่ก็โดยฟังคำวิพากษ์วิจารณ์ของนักเรียน (นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ 2525 : 30) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 178) ที่ว่า "ความคิดของผู้ปกครองและผู้ใหญ่อื่น ๆ นั้นส่วนมากมักมีรากเหง้ามาจากการปฏิบัติของนักเรียนที่มีต่อครูและโรงเรียน เมื่อนักเรียนชอบและเคารพครู ชุมชนก็ย่อมจะมีเจตคติที่ดีต่อครูด้วย"

เมื่อพิจารณารายชื่อ ปรากฏว่าผู้บริหารและอาจารย์ยังมีความคิดเห็นขัดแย้งกันอยู่บ้าง คือผู้บริหารเห็นว่ามากแต่อาจารย์เห็นว่าน้อย มีข้อที่น่าสนใจ เช่น การคัดเจ้าหน้าที่เพื่อบริการด้าน สุขภาพพลานามัยและสวัสดิการ การคัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์และสามัคคีให้แก่นักเรียน การสนับสนุนการคัดกิจกรรมของศิษย์เก่า เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในหมู่ศิษย์เก่าและโรงเรียน การ ที่กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นขัดแย้งกันนี้ ในด้านสวัสดิการคงจะต้องพิจารณาปัจจัยอื่น เช่น งบประมาณ อาคารสถานที่ และบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้น, เวลา, งบประมาณ ตลอดจนจำนวนนักเรียนซึ่งมีจำนวนมากตั้งแต่ 1,500 คนขึ้นไป ส่วนการสร้างความสัมพันธ์และ การสร้างความสามัคคีนั้น ผู้บริหารโรงเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญอยู่แล้วโดยทั่วไปจึงมีการ กำหนดปรัชญาของโรงเรียน สัญลักษณ์ที่จะเป็นเครื่องหมายศูนย์รวมหัวใจของนักเรียน ตลอดจน การส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ดีตามแนวทางที่พึงปรารถนาของสังคม แต่ อย่างไรก็ตามในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่เหล่านั้นย่อมจะมีนักเรียนบางคนที่มีความประพฤติ และพฤติกรรมที่จะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งเป็นหน้าที่ของอาจารย์ทุกท่านจะต้องช่วยกันรับผิดชอบด้วย ความบริสุทธิ์ใจร่วมกันกับฝ่ายบริหารดำเนินการ

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนจัดอยู่ในระดับน้อยคือ การสำรวจความคิดเห็นและความต้องการ ของนักเรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนสามารถกระทำได้โดยอาศัย เครื่องมือต่าง ๆ เช่น ใบมอบตัว แบบสำรวจสอบถาม การสัมภาษณ์ การรับฟังความคิดเห็นจาก ผู้ปัญหา ตลอดจนการสังเกตความเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมในสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการ สื่อสารในระบบ 2 ทาง การทราบความต้องการของนักเรียนเหล่านั้นเป็นความคิดเห็นที่มีคุณค่า ซึ่งโรงเรียนจะต้องรับฟังและพิจารณาว่าโรงเรียนสามารถที่จะดำเนินการสิ่งใดบ้าง เพื่อสนอง ความต้องการของนักเรียนหรือมีสิ่งใดบ้างที่โรงเรียนไม่สามารถที่จะดำเนินการเพื่อสนองความ ต้องการของนักเรียนได้ โรงเรียนควรจะต้องเปิดโอกาสให้ตัวแทนนักเรียนได้ร่วมรับฟังถึงปัญหา อุปสรรคที่โรงเรียนไม่สามารถดำเนินการตามความต้องการของนักเรียน และต้องมีการประชุม ชี้แจงให้นักเรียนได้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคนั้น ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่นักเรียน "และยังเป็นการขจัดความคับข้องใจของนักเรียนและป้องกันพฤติกรรมที่จะต้องตำหนิโรงเรียน"

(Kindred and others 1976 : 115)

การประกาศเกียรติคุณยกย่องศิษย์เก่าที่ทำความดีและจารึกเกียรติประวัติเผยแพร่ผลงานศิษย์เก่า การเชิญศิษย์เก่ามาร่วมกิจกรรมของโรงเรียนในโอกาสพิเศษต่าง ๆ โรงเรียนควรจะทำให้ความสนใจศิษย์เก่าเหล่านั้น เพราะจากสภาพข้อเท็จจริงศิษย์เก่าของแต่ละโรงเรียนย่อมจะออกไปประกอบอาชีพในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละคน สิ่งมีทั้งที่ประสบความสำเร็จมากและน้อยแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล การที่โรงเรียนยังมีการติดต่อและให้ความสนใจในผลสำเร็จหรือให้การช่วยเหลือศิษย์เก่าเหล่านั้นนับว่าเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ศิษย์เก่ามาร่วมมือร่วมใจและสนับสนุนโรงเรียนทั้งในด้านความคิดและทรัพยากรทางการบริหาร เช่น ได้รับความช่วยเหลือทางด้านวิชาการคือศิษย์เก่าที่มีความรู้ความสามารถมาช่วยเหลือเป็นวิทยากรให้แก่โรงเรียน การสนับสนุนทางด้านวัสดุอุปกรณ์ในการศึกษา ทุนการศึกษา และที่สำคัญคือเป็นสื่อที่ดีในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน เมื่อศิษย์เก่าเหล่านั้นมีชื่อเสียงในฐานะผู้ทำความดีและคุณประโยชน์แก่สังคม

ค. กิจกรรมที่สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน ผลการวิจัยการสังเกตกิจกรรมด้านนี้ตามความเห็นของกลุ่มประชากรทั้งสองพบว่าอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 1.94 ซึ่งจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยนี้ค่อนข้างมาทางน้อยมาก ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ล้ออด พรหมน้อย (2523 : 159) "ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนตามสภาพที่ปฏิบัติจริง ครูใหญ่ ครู และประชาชน มีความเห็นว่าปฏิบัติงานด้านนี้อยู่ในเกณฑ์น้อยทุกกลุ่ม" และสอดคล้องกับผลการวิจัย ลำดับการปฏิบัติงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตต่าง ๆ ทั้ง 12 เขต และในลุ่มกลาง ซึ่งปรากฏว่างานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนอยู่อันดับสุดท้าย (นพพงษ์ บุญฉัตรดุลย์ 2525 : 99) ดังนั้นโรงเรียนจึงควรตระหนักและมองเห็นความสำคัญของชุมชนและผู้ปกครองในการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียน ซึ่งคินเดรด และคณะ (Kindred and others 1976 : 105) กล่าวว่า "การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน จะทำให้ได้รับความเชื่อถือ โดยการสนับสนุนส่งเด็กเข้าเรียนและสนับสนุนการเงิน จึงเป็นความจำเป็นที่ผู้ปกครองเหล่านั้นจะต้องทราบข้อมูลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน" และ โคนันท์ (อ้างใน Sumption 1966) ได้เห็นความสำคัญของชุมชนกับโรงเรียนซึ่งจะต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันว่า "ชุมชนเป็นผู้กำหนดการดำเนินงานของโรงเรียน ความพยายามที่จะแยกโรงเรียนออกจากชุมชน จึงเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง และจะนำความยุ่งยากมาสู่เด็กและ

โรงเรียน โรงเรียนกับชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถแยกจากกันได้" และในทัศนะของ ประจวบ
 วัฒนรัตน์ (2519 : 73) เห็นว่า "การที่โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับชุมชนได้ดั่งนั้น ยังเป็นการลด
 ปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนได้อีกมาก ทั้งในด้านการปกครอง วิชาการ และความร่วมมือกัน
 ถ้าโรงเรียนทำให้ชุมชนเห็นว่า โรงเรียนเป็นของเขา เขาจะมีบทบาทในการช่วยเหลือโรงเรียน
 มากที่สุด"

ผลการวิจัยพบว่า มีกิจกรรมบาง เรื่องที่น่าสนใจมาก เพราะโรงเรียนได้ดำเนินการใน
 เรื่องเหล่านั้นค่อนข้างมาทางน้อยมากคือ "การ สอนหรือฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพให้ความรู้เพิ่มเติม
แก่ผู้ประกอบการและประชาชน การสำรวจความคิดเห็นความต้องการและรวบรวมข้อมูลในด้านสังคม
วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง ของผู้ประกอบการและชุมชน กับ การส่งบุคลากรที่มีความรู้ความ
สามารถไปเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ชุมชน" ถ้าพิจารณาจากภารกิจของโรงเรียนตามที่กำหนด
 ไว้ในนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการคือ การให้การศึกษาศึกษาและความรู้แก่ประชาชนที่พลาดโอกาส
 ทางการศึกษาและการบริการชุมชน การให้ความรู้แก่ประชาชนในการพัฒนาอาชีพ เพื่อเพิ่มผล
 ผลิตและรู้จักกรรมกลุ่มสร้างกำลังต่อรองในการจำหน่ายสินค้าหรือผลผลิตเหล่านั้น เป็นสิ่งที่โรงเรียน
 สามารถที่จะเริ่มต้นทำได้ โดยโรงเรียนจะต้องจัดทำการเรียนการสอนวิชาอาชีพให้แก่ นักเรียนจนทำ
 ให้ผู้ประกอบการและชุมชนเกิดความศรัทธาและเชื่อมั่นต่อครูอาจารย์ ในการสร้างผลผลิตของโรงเรียน
 ซึ่งสามารถที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีในการประกอบอาชีพ และยอมรับความรู้และวิธีการที่ครูอาจารย์
 ของโรงเรียนจะนำไปถ่ายทอดให้

ในส่วนของการ สำรวจความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน ตลอดจนการ
รวบรวมข้อมูลข่าวสารทั้งด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง ของผู้ประกอบการและชุมชน
 เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารงานของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพนั้น เป็นสิ่งที่โรงเรียน
 พึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะถือเป็นการ สำรวจหาทัศนคติของผู้ประกอบการและชุมชน ซึ่งโรงเรียน
 สามารถที่จะนำข้อมูลทีวิเคราะห์แล้วมากำหนดนโยบายและวางโครงการในการประชาสัมพันธ์
 โรงเรียน การรู้จักประชาชนในแต่ละอาชีพ และให้ความสำคัญในแต่ละสาขาอาชีพ และการเข้าไป
 มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนทั้งที่เป็นรูปแบบไม่เป็นรูปแบบ และการเปิดโอกาสให้ประชาชน
 ได้ห้ปะได้ง่ายจะเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประกอบการและชุมชน เพราะการมี

ส่วนร่วมกับกิจกรรมของชุมชนมีคุณค่าโดยตรงต่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ครูสามารถกระตุ้นชักจูงให้ชาวบ้านได้เข้าใจในโครงการของโรงเรียน และเกิดทำที่ที่ดีด้วย (ชัยยงค์ เรืองสุวรรณ 2522 : 178)

ง. กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับกลุ่มบุคคลและสมาคมวิชาชีพ ผลการวิจัย

การตัดกิจกรรมด้านนี้ตามความคิดเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่มโดยส่วนรวมทุกข้อแล้ว พบว่าอยู่ในระดับต่ำมีค่าเฉลี่ย 1.91 และเมื่อแยกพิจารณาแล้วพบว่าอยู่ในระดับต่ำทั้งสองกลุ่ม ข้อที่จะอภิปรายคือ การจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับสมาคม ชมรม และกลุ่มผู้นำที่มีอิทธิพลในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน กิจกรรมด้านนี้โรงเรียนควรจะได้จัดทำเพราะการทราบข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสภาพของกลุ่มบุคคลที่มีอิทธิพลต่อความคิด ความเชื่อ และประชาคติในชุมชนนั้นจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการดำเนินงานของโรงเรียนส่วนหนึ่ง เพราะบุคคลเหล่านั้นอาจจะแอบแฝงเข้ามาสร้างอิทธิพลต่อบุคลากรในโรงเรียนได้ " เพราะโดยสภาพของทุกองค์การและสถาบัน ย่อมมีกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจร่วมกัน รวมกันเป็นกลุ่มและมีอิทธิพลที่จะมีผลต่อการตัดสินใจของผู้บริหารอยู่เสมอ" (Sumption 1966 : 11) นอกจากนี้ วิจิตร อาวะกุล (2526 : 152) ยังเห็นว่า "คนที่มีความสนใจหรือต้องการผลประโยชน์ร่วมกัน จะมาร่วมปรึกษาหารือเพื่อดำเนินการ หรืออาจจะไม่มาอยู่ร่วมกันแต่มีทัศนคติหรือความสนใจเหมือนกันก็ถือเป็นการรวมกลุ่ม ซึ่งผู้บริหารจะต้องสนใจในแง่ของการประชาสัมพันธ์และการบริหาร เพราะเมื่อกลุ่มบุคคลเหล่านั้นมีจำนวนมากขึ้น ก็จะมีพลังในการต่อรองได้มาก" การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับกลุ่มบุคคลสมาคม จึงเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องพยายามสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีเพื่อให้กลุ่มบุคคลเหล่านั้นหันมาสนับสนุนกิจการของโรงเรียน และไม่ต่อต้านการดำเนินงานของโรงเรียน และยังเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารและครูผู้สอน " เพราะปัญหาการขัดแย้งของครูใหญ่หรือผู้บริหารกับครูน้อย สาเหตุหนึ่งเกิดจากกลุ่มอิทธิพลภายนอกองค์การ โดยการชักนำของครูในโรงเรียนเอง เช่นจากนักรบการเมือง กลุ่มอิทธิพลภายนอกเหล่านี้มักจะเข้ามาสร้างปัญหาให้แก่ผู้บริหารเป็นอย่างมาก และแก้ปัญหายาก" (สุวรรณ สันทรสัม 2526 : 39)

ในส่วนของ การสนับสนุนให้ครูไปเป็นสมาชิกหรือกรรมการร่วมในสมาคมวิชาชีพ และการส่งบุคลากร เข้าร่วมประชุมกับสมาคมวิชาชีพในโอกาสต่าง ๆ นั้นโรงเรียนควรจะได้มีการส่งเสริมเพราะถือว่าเป็นส่วนหนึ่งในการที่จะพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาชีพ และยังเป็นการติดตามความก้าวหน้าในด้านวิชาการต่าง ๆ ให้ทันสมัยกับการเปลี่ยนแปลงของสาขาวิชาต่าง ๆ เพื่อที่จะให้บุคลากรเหล่านั้นได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมประชุมหรือเอกลำมาดัดแปลงใช้ในสถานศึกษา และยังเป็นสื่อที่ดีในการสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างสมาคมวิชาชีพ หรือสมาคมเหล่านั้นกับโรงเรียน

การส่งข้อมูลข่าวสารให้แก่สมาคมวิชาชีพถือว่าเป็นการเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน โดยที่สมาคมเหล่านั้นอาจจะมีส่วนช่วยในการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนได้ด้วย ผลงานที่ควรเผยแพร่ควรจะเป็นผลงานที่ได้รับการประเมินจากหลายฝ่ายทั้งจากโรงเรียนเองและจากสถาบันที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตัดสินแล้วว่า เป็นผลงานที่ดี

จ. กิจกรรมนักเรียนและการบริการชุมชนของโรงเรียน ผลการวิจัยการสังเกตกิจกรรม
 นักเรียนและการบริการชุมชนของโรงเรียนตามความคิดเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.50 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยที่น้อยเอียงมาทางน้อย และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละกลุ่มแล้วมีความเห็นไม่คล้อยตามกันคือผู้บริหารเห็นว่ามีค่าเฉลี่ย 2.66 อาจารย์เห็นว่ามีน้อย ค่าเฉลี่ย 2.46 ความคิดเห็นที่ไม่สอดคล้องกันนี้อาจเกิดจากการเข้าใจที่ไม่ตรงกันในด้านของวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ของการสังเกตกิจกรรมและการบริการชุมชนของโรงเรียน ตลอดจนการสนับสนุนอย่างเพียงพอจากฝ่ายบริหารจากผลการวิจัยของมานิต บัตตะแวง (2526 : 73) พบว่า "ทั้งผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียนด้านให้การสนับสนุนอยู่ในระดับน้อย" ผู้บริหารโรงเรียนจึงควรมีนโยบายที่เด่นชัด และมีการดำเนินการในลักษณะของการวางแผนระยะสั้นและยาวในการดำเนินงาน ตลอดจนจัดทำโครงการและมีการประเมินผลเพื่อปรับปรุงและหาทางเลือกและวิธีดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด การสนับสนุนในด้านงบประมาณซึ่งมีอยู่จำกัดนั้นเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะหาวิธีการให้บุคลากรทุกฝ่ายทั้งจากภายในโรงเรียน และจากภายนอกได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือให้การสังเกตกิจกรรมของนักเรียนดำเนินการไปได้ สิ่งที่โรงเรียนจะต้องตระหนักถึงผลสำเร็จของการสังเกตกิจกรรมนักเรียนเพื่อให้เกิดผลผลิตที่สามารถจะประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้

คือบุคลากรที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมจะต้องได้รับการฝึกอบรมให้สามารถเป็นที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมได้ การจัดกิจกรรมของนักเรียนนอกจากเป็นการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียนแล้วยังเป็นการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนทั้งด้านบุคลิกภาพและสติปัญญาอีกด้วย ซึ่ง เอกชัย กี่ลุ่มพันธ์ (2526 : 204-205)

ประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนก็เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนให้อยู่ในสังคมประชาธิปไตย ฝึกความเป็นผู้นำในการทำงานเป็นหมู่คณะ มีระเบียบวินัย มีความสามัคคีในหมู่คณะและมีความรักในสถาบัน ได้ทำงานตามความถนัดและความสนใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเชื่อมั่นในตนเองในการที่ได้แสดงความสามารถให้เป็นที่ยอมรับ และเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนซึ่งมีผลกระทบในทางที่ดีต่อการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน " เพราะกิจกรรมนักเรียนเป็นเครื่องมือในการดำเนินการเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน และเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอีกด้วย" คินเดรด (Kindred 1957 : 269-270)

กิจกรรมที่ผู้วิจัยสนใจคือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดอยู่ในระดับน้อย เช่น การจัดทำมีพิธีแจกประกาศนียบัตร และมอบเกียรติบัตรแก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา และแก่นักเรียนหรือบุคคลผู้ทำประโยชน์ให้แก่โรงเรียน และกิจกรรมที่เป็นโครงการเผยแพร่ผลงานดีเด่นของนักเรียนให้ชุมชนทราบ โรงเรียนสามารถที่จะจัดกิจกรรมนี้ได้เพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้แก่ นักเรียนและผู้ทำคุณประโยชน์ให้แก่โรงเรียนอันเป็นผลที่จะส่งเสริมการทำดี " เพราะการยกย่องการทำความดีเป็นสิ่งสูงใจให้คนทำความดี" (วิจิตร อาวะกุล 2526 : 269)

จ. กิจกรรมการใช้เอกสารสิ่งพิมพ์และสื่อมวลชน ผลการศึกษาด้านนี้ของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยมีค่าเฉลี่ย 2.08 แต่มีกิจกรรมบางเรื่องในกลุ่มประชาสัมพันธ์เห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก คือการจัดพิมพ์คู่มือครูและคู่มือนักเรียนเพื่อเป็นแนวปฏิบัติภายในโรงเรียน และการที่โรงเรียนได้จัดทำโสตทัศนูปกรณ์เกี่ยวกับกิจการของโรงเรียนไว้เผยแพร่ต่อผู้มาเยือน การศึกษากิจกรรมดังกล่าวของโรงเรียนเป็นผลดีต่อการประชาสัมพันธ์โรงเรียนโดยตรง แสดงว่าโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนและเห็นว่ากิจกรรมทั้งสองประเภทดังกล่าว เป็นสื่อที่ดีใน

การประชาสัมพันธ์ ซึ่งโรงเรียนจะต้องกระทำโดยต่อเนื่องตลอดไป เพราะการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์การ สถาบัน หรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งนั้น สิ่งสำคัญซึ่งต้องกระทำ คือ การบอกกล่าว ชี้แจง เผยแพร่ข่าวสารให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ หน่วยงานหรือเรื่องราวของสถาบันที่เกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ กิจกรรม ผลงาน การติดต่อสื่อสารสิ่งต้องกระทำหลายวิธี และวิธีการหนึ่งคือการใช้เครื่องมือสื่อสาร" (วิรัช ลภีรัตนกุล 2526 : 267)

ข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคือ โรงเรียนได้จัดการเผยแพร่ผลงานของโรงเรียน โดยใช้สื่อมวลชนอยู่ในระดับน้อย เช่น การจัดทำมีการแถลงข่าว การเชิญสื่อมวลชนมาชมกิจกรรมของโรงเรียน การส่งบทความหรือผลงานดีเด่นของโรงเรียนไปยังสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และสำนักพิมพ์ต่าง ๆ การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชนและผู้สื่อข่าวเหล่านั้น เป็นวิธีการประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างหนึ่ง โดยอาศัยสื่อมวลชนเหล่านั้นเป็นช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนไปสู่กลุ่มเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วและประหยัด โดยไม่ต้องเสียค่าโฆษณา "เพราะนักประชาสัมพันธ์ขององค์การจะต้องคอยบริการ อำนวยความสะดวกให้แก่สื่อมวลชนต่าง ๆ ในการจัดส่งข่าวนั้นไป เป็นการถ้อยทีถ้อยอาศัยกันอยู่ในตัว หรือบางกรณีอาจต้องเชิญสื่อมวลชนมาทำข่าวนั้นด้วย" (วิรัช ลภีรัตนกุล 2526 : 329) ดังนั้นผู้บริหารควรหาทางทำความเข้าใจและคุ้นเคยกับบุคคลที่อยู่ในวงการสื่อมวลชน หรือตรวจสอบอาจารย์ในโรงเรียนว่าผู้ใดมีเพื่อนพ้องหรือญาติที่ดำเนินงานในด้านสื่อมวลชน เพื่อหาทางชักจูงให้หันมาช่วยเหลือกับทางโรงเรียนบ้างก็จะเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียน ผลการวิจัย
 ปัญหาและอุปสรรคโดยส่วนรวมทุกเรื่องตามความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ปรากฏว่าอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.01 แต่ก็ค่อนข้างไปทางมาก และเมื่อแยกพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้ว มีความเห็นคล้ายตามกันคือมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย มีปัญหาที่น่าสนใจจะอภิปรายเรียงลำดับจากมากไปน้อยปัญหาแรกคือ "เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ในการผลิตสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์มีไม่เพียงพอ" ไม่ค่าเฉลี่ย 2.27 เรื่องนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสอาด พรหมน้อย (2522 : 166) ที่ว่า

กลุ่มครูและประชาชน เห็นว่าปัญหาการขาดประสิทธิภาพโรงเรียนคือขาดเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ ที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์" การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์นั้น ถ้าจะพิจารณา เฉพาะสื่อประเภทสิ่งพิมพ์และแสงเสียง และการที่โรงเรียนมีข้อจำกัดในการใช้เงินด้วย แล้วก็มีความเป็นไปได้ตามความเห็นของประชากรทั้งสองกลุ่มนั้น ทั้งนี้เพราะการดำเนินงาน ของโรงเรียนได้มีระเบียบในการใช้จ่ายเงินไว้อย่างเคร่งครัด โดยให้โรงเรียนใช้จ่ายเงิน ด้านวิชาการถึง 70% ของเงินบำรุงการศึกษา ซึ่งในสภาพเช่นนั้นโรงเรียนสามารถที่จะอาศัย สื่อวัสดุอุปกรณ์ ทางด้านวิชาการทางอ้อมเป็นการประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้อยู่แล้ว เพราะผลงาน ทางวิชาการและผลผลิตของโรงเรียนก็เป็นเครื่องมือส่วนหนึ่งในการประชาสัมพันธ์ เพียงแต่ โรงเรียนจะลดแทรกการประชาสัมพันธ์ลงไปในโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียนในเรื่องของ การเผยแพร่ และมีการประสานงานภายในระหว่างฝ่ายประชาสัมพันธ์และฝ่ายต่าง ๆ ของ โรงเรียนก็เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ของฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้ นอกจากนี้การใช้จ่ายงบประมาณซึ่งเป็นการลงทุนและใช้อุปกรณ์น้อยที่สุด นอกจากนี้ยังมีสิ่งอื่น ๆ ที่จะ เป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ได้อีก ซึ่งได้แก่การประพฤติปฏิบัติที่ดีของครูทั้งในด้านส่วนตัว และการปฏิบัติหน้าที่ เช่นแต่งกายด้วยความสุภาพเรียบร้อย ยืนยันแข็งในการสอน มีความรู้ เกี่ยวกับนักเรียนเป็นอย่างดี ตรงต่อเวลา ร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อสร้าง ผลงานให้แก่โรงเรียน มีการติดต่อกับผู้ปกครองโดยตรง หรือใช้จดหมายติดต่อตลอดจนการ รายงานผลการเรียนความประพฤติดีของนักเรียนก็สามารถเป็นสื่อในการประชาสัมพันธ์ได้ โรงเรียนควรจะให้ความรู้ในการประชาสัมพันธ์โรงเรียนว่าการประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่ได้ หมายความว่า การประกาศ เผยแพร่ หรือการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์เพียงอย่างเดียว แต่การประชาสัมพันธ์ นั้นจะหมายถึงการทำความดีของโรงเรียนทุกด้าน เพื่อสร้างความเชื่อต่อจากประชาชน

เรื่องที่สองคือโรงเรียนขาดการเก็บและจัดระบบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของชุมชนที่ โรงเรียนตั้งอยู่ สิ่งนี้อาจนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์โรงเรียนได้ ปัญหาโรงเรียนทุกแห่งน่าจะได้รับการสำรวจข้อมูลดังกล่าว เพราะจะสามารถนำมาใช้ในการตัดสินใจเพื่อวางแผนดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน ไม่เฉพาะแต่การประชาสัมพันธ์เท่านั้น เพราะข้อมูลคือสิ่งที่จะบอกปัญหาแก่เรา (วิรัตน์ ลภีรัตนกุล 2526 : 216) ปัญหาผู้ปกครองและประชาชนขาดความร่วมมือในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ชี้ให้เห็น ว่าโรงเรียนได้ขาดความสัมพันธ์ในการติดต่อกับผู้ปกครองซึ่งก็สอดคล้องกับผลวิจัยในตอนที่ว่าด้วย

การศึกษากิจกรรมสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองและชุมชน ปัญหาเหล่านี้โรงเรียนน่าจะ
 กระทำได้ในลักษณะที่นำโรงเรียนออกไปสู่ชุมชนบ้าง เช่นการเยี่ยมเยียนเด็กของครูอาจารย์
 ซึ่งเป็นที่ปรกษานักเรียน การบริการและการมีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่นร่วมเป็นคณะ
 กรรมการของหมู่บ้าน โดยแสดงความเป็นมิตรอย่างบริสุทธิ์ใจ และพยายามหลีกเลี่ยงความ
 ขัดแย้งกับสังคม และยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์โรงเรียนจากชุมชน เพื่อค้นหาว่าค่าวิจารณ์
 เหล่านั้นเป็นจริงหรือเป็นการวิจารณ์เพื่อการสร้างสรรค์ เพราะการวิจารณ์โรงเรียนนั้นมัก
 มีอยู่เสมอ และเป็นการแสดงถึงความไม่เห็นด้วยกับความคิดและการกระทำ (ชม ภูมิภาค
 2516 : 278) และอีกวิธีหนึ่งคือการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
 ของโรงเรียน เช่น ร่วมเป็นคณะกรรมการ เป็นสมาชิกสภามหาวิทยาลัยและครู เข้ามามี
 วิทยากร สิ่งที่น่าพิจารณาคือประการหนึ่งคือการศึกษากิจกรรมจะต้องไม่เป็นการกระทำที่มุ่งหา
 เงินแต่เพียงอย่างเดียว ควรมุ่งด้านการสร้างความเข้าใจอันดี และด้านการให้ความคิดใน
 ทางสร้างสรรค์ที่จะร่วมกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียนและเด็กนักเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรจะได้มีการวิจัยเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างที่แน่นอนในการจัดหน่วยประจำ
 สัมพันธ์ขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. น่าจะได้มีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างโรงเรียนมัธยม สังกัดสำนักงานคณะ
 กรรมการการศึกษา เอกชนกับโรงเรียนมัธยมในสังกัดกรมสามัญศึกษา ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
3. น่าจะได้มีการวิจัยการศึกษากิจกรรมประจำสัมพันธ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่
 ในเขตการศึกษาอื่น ๆ